

VEILIG, GEZOND EN VITAAAL WERKEN

AGRARISCHE EN GROENE SECTOR 2019

Op een gezonde, veilige en productieve manier aan het werk zijn en blijven is van vitaal belang voor de agrarische en groene sector. Een sector waarbinnen economische en technologische ontwikkelingen snel gaan en duurzaam ondernemen gericht op de toekomst centraal staat. Op basis van verschillende bronnen geven we hier een overzicht van de cijfers. Als een sector of groep negatief afwijkt van de rest van de sector Agrarisch en Groen geven we dit aan.

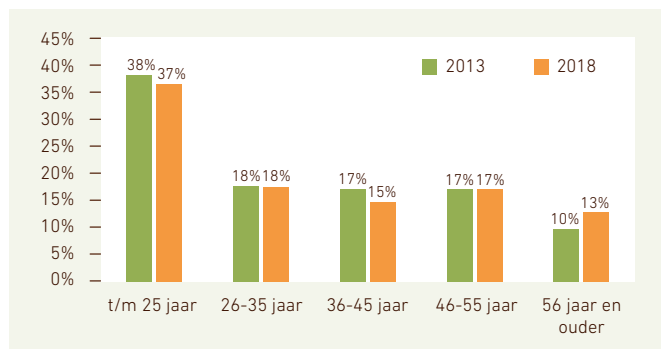
LEEFTIJD

Gemiddeld worden werknemers in de sector steeds ouder

Het aandeel werknemers (op de loonlijst) in de **categorie 56 jaar en ouder** neemt toe

Bron: Colland Arbeidsmarkt werknemers ultimo jaar (2018 n=122.182)

VERZUIM

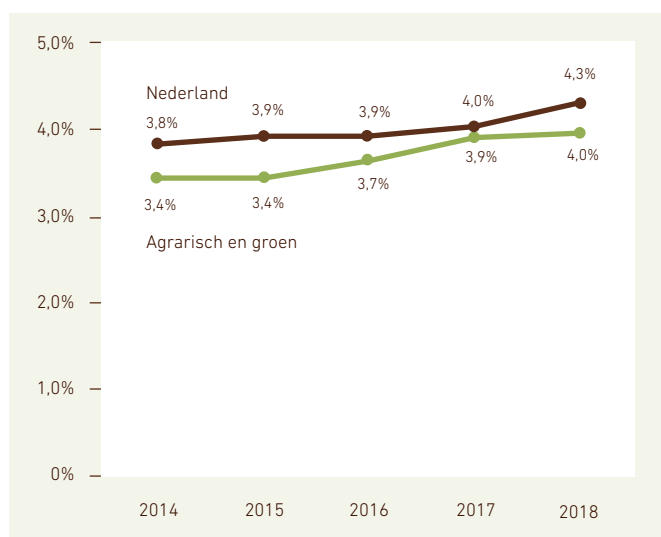
VERZUIMPERCENTAGE

Het verzuimpercentage is **4,0%** in **2018**

Het verzuimpercentage ligt onder het gemiddelde van Nederland

Bron: Verzuimcijfers Stigas/Szas, CBS

De stijging komt deels door een stijging in de gemiddelde verzuimfrequentie, in **2014** was deze **0,26** en in **2018** **0,34**

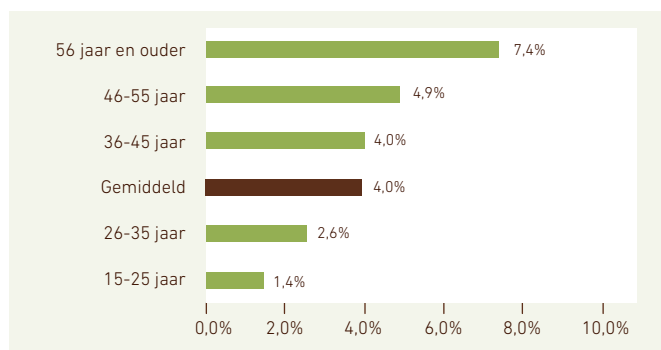
VERZUIMPERCENTAGE NAAR LEEFTIJD 2018

Ouderen hebben **hoger** verzuim dan jongeren

Dit komt vooral omdat ouderen gemiddeld **langer** verzuimen

Bron: Verzuimcijfers Stigas/Szas

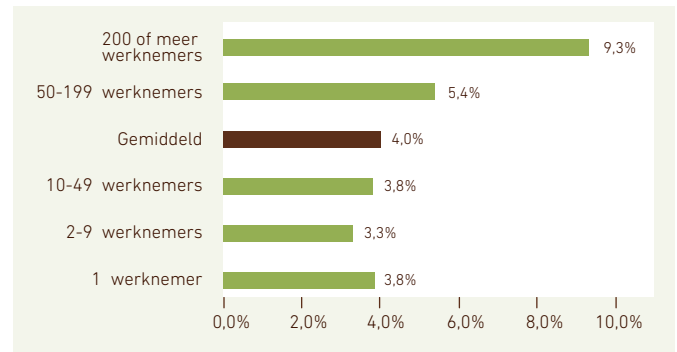
VERZUIMPERCENTAGE NAAR BEDRIJFSGROOTTE 2018

Binnen grote bedrijven is het verzuim gemiddeld **hoger**

Een grotere **sociale betrokkenheid** kan deels het lagere verzuim in kleinere bedrijven verklaren

Bron: Verzuimcijfers Stigas/Szas

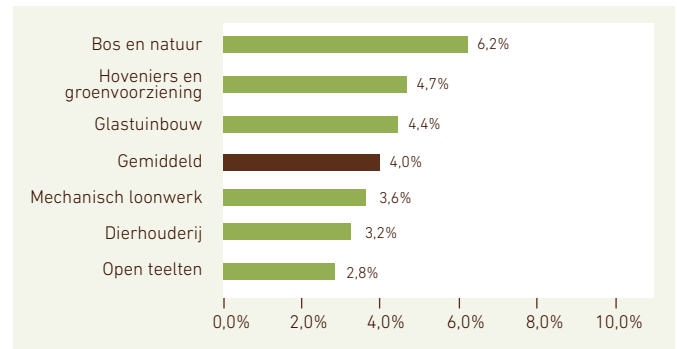
VERZUIMPERCENTAGE NAAR SECTOR 2018

Het verzuim **verschilt** per sector

Dit heeft voor een deel te maken met het verschil in gemiddelde leeftijd. In **bos en natuur** is de gemiddelde leeftijd bijvoorbeeld hoger

Bron: Verzuimcijfers Stigas/Szas

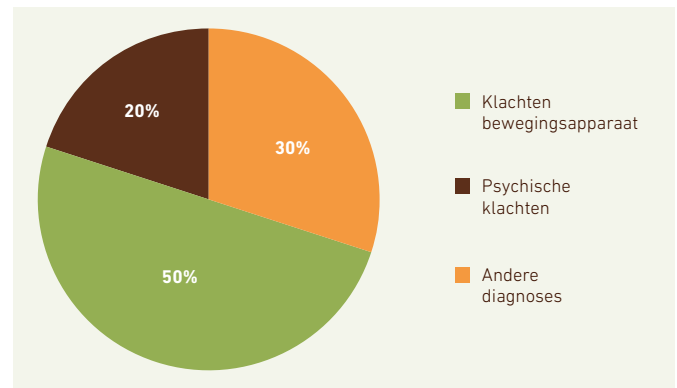
VERZUIMPERCENTAGE 2018 NAAR DIAGNOSE

De helft van het verzuim in het eerste ziektejaar bestaat uit klachten aan het **bewegingsapparaat**. Dit percentage is de afgelopen jaren stabiel

Op de tweede plaats staan **psychische klachten**. Dit percentage neemt licht toe

Bron: Verzuimcijfers Stigas/Szas. Verzuimpercentage eerste verzuimjaar, excl. geen diagnose

BEROEPSZIEKTEN*

De sector staat op **nummer 2** als het gaat om klachten aan het **bewegingsapparaat** (de industrie staat op **1** en de bouw op **3**). Beroepsziekten aan het bewegingsapparaat zorgen voor **langdurig verzuim**

Bron: NCvB

In de sector komen in **2017** minder beroepsziekten voor dan gemiddeld in Nederland.

De **meest gemelde** beroepsziekten door Stigas artsen zijn:

RSI schouder/
bovenarm

Carpaal
tunnelsyndroom

Tennis-
elleboog

* Een beroepsziekte is een ziekte of aandoening als gevolg van belasting die in overwegende mate in arbeid of arbeidsomstandigheden heeft plaatsgevonden

GEZOND EN VEILIG

33%

van de werknemers doet vooral lichamelijk werk

TOP 4 LICHAAMELIJKE BELASTING

% vrij veel-heel veel

Repeterende bewegingen

54%

hoveniers en glastuinbouw hoger

Langdurig in dezelfde houding werken

49%

mechanisch loonwerk hoger

Vaak buigen en draaien

45%

hoveniers en glastuinbouw hoger

Kracht zetten met armen/handen

37%

hoveniers en groenvoorziening hoger

Bron: Vitaliteitsscan (n=3.680)

WERKDRUK

% vaak-altijd

Te veel
werk

Tijds-
druk

27% **26%**

bos en natuur
hoger

% soms-nooit

Invloed op
planning

Invloed op onder-
breken werk

43% **40%**

glastuinbouw en mechanisch
loonwerk hoger

Bron: Vitaliteitsscan (n=3.680)

VERMOEIDHEID

23%

van de deelnemers is aan het
eind van de dag echt op,
bos en natuur hoger

Bron: Vitaliteitsscan (n=2.270)

TOP 4 KLACHTEN AAN HET LIJF

Rugklachten

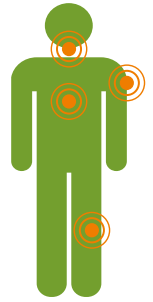
50%

afgelopen jaar,
hoveniers en
groenvoorziening
hoger

Schouderklachten

30%

afgelopen jaar,
glastuinbouw en
hoveniers en
groenvoorziening hoger

Nekklachten

30%

afgelopen jaar,
glastuinbouw
hoger

Knieklachten

21%

afgelopen jaar,
hoveniers en groen-
voorziening hoger

Bron: PMO (n=2.611)

EMOTIONELE BELASTING

% soms-altijd

Lastige klanten

59%

Lastige collega's

57%

Confrontatie met zaken die
persoonlijk raken

55%

Emotioneel zwaar werk

35%

Pesten of discriminatie

12%

bos en natuur hoger

Bron: Vitaliteitsscan (n=2.270)

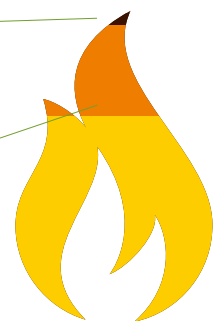
BURN-OUT KLACHTEN

3%

heeft een verhoogde kans om
op termijn uit te vallen door
een burn-out

23%

heeft wel eens burn-out
gerelateerde klachten

Bij werkenden met vooral mentaal werk en ouderen en
binnen de sector bos en natuur komen burn-out klachten
vaker voor.

Bron: Vitaliteitsscan (n=2.574)

OMGEVINGSFACTOREN...

% last van

Stof:
30%
hoveniers en
groen-
voorziening en
mechanisch
loonwerk hoger

Temperatuur:
27%
glastuinbouw
en hoveniers
en groen-
voorziening
hoger

Lawaai:
31%
hoveniers en
groen-
voorziening en
mechanisch
loonwerk hoger

Bron: PMO (n=2.656)

EN GEZONDHEIDSKLACHTEN

29%
heeft minimaal 1 klacht
aan de luchtwegen, **12%**
hiervan zegt dat klachten
verergeren tijdens werk
glastuinbouw en hoveniers
en groenvoorziening hoger

10%
eczeem aan
handen,
hoveniers
en groen-
voorziening
hoger

18%
hoort
niet
goed

Bron: PMO (n=2.653)

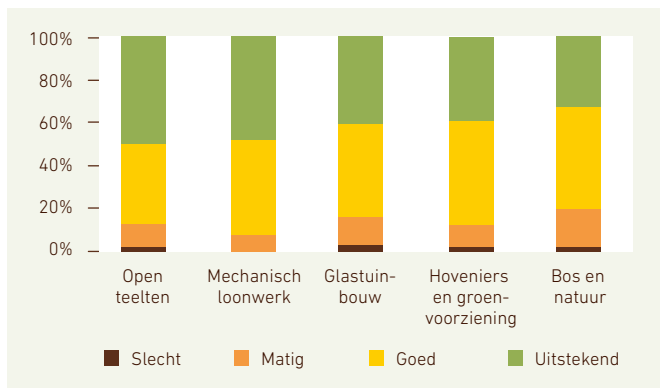
WERKVERMOGEN

Het werkvermogen is de mate waarin iemand **lichamelijk en mentaal** in staat is zijn huidige werk te doen. Het is een momentopname en kan veranderen als bijvoorbeeld de belasting op het werk verandert. Een lager werkvermogen leidt tot een hogere kans op uitval.

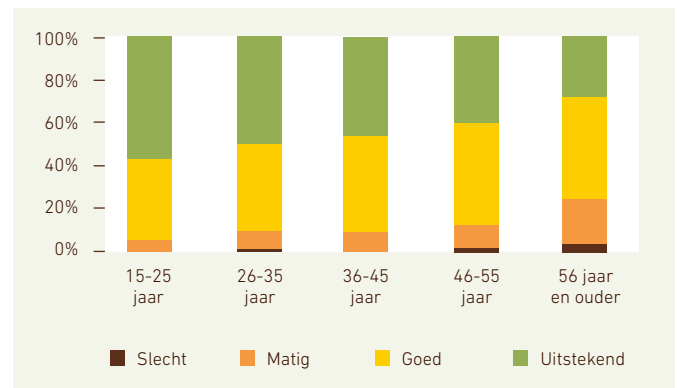
Mensen met vooral **lichamelijk belastend werk** hebben een lager werkvermogen dan werknemers met vooral mentaal inspannend werk.

Aspecten die met een **verlaagd werkvermogen** samenhangen zijn:

- Hoge lichamelijke belasting
- Hoge taakeisen
- Weinig zelfstandigheid of afwisseling
- Hoge emotionele belasting
- Een minder goede werk-privé balans

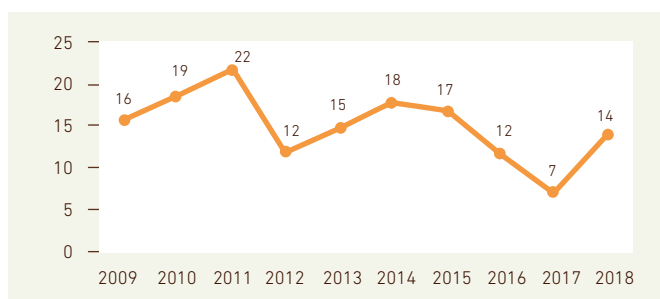
Bron: Vitaliteitsscan (n=3.680)

DODELIJKE ONGEVALLEN

Over de afgelopen tien jaar waren er gemiddeld **15** dodelijke ongevallen per jaar, in totaal **152**

TOP 6 OORZAKEN

1 Rijdende machines	2 Vallen van hoogte	3 Niet rijdende landbouwmachines
4 Vallende voorwerpen	5 Dieren	6 Mestgassen en andere stoffen

Bij ongevallen met machines is het ontbreken van een afscherming de meest voorkomende oorzaak

VITAAL EN BETROKKEN

TOP 3 VERBETERPUNTEN LEEFSTIJL

Bewegen
42% beweegt minder dan 30 minuten per dag in de vrije tijd, *mechanisch loonwerk hoger*

Roken
20%, *hoveniers en groenvoorziening mechanisch loonwerk hoger*

Bron: Vitaliteitsscan (n=3.680)

Overgewicht
9% heeft ernstig overgewicht en 41% matig overgewicht, *mechanisch loonwerk hoger*

BLIJ MET WERK

97% heeft werk dat past

Bron: PMO (n=2.655)

90% vindt de sfeer goed op het werk

77% bevalt het werk goed

77% ontvangt waardering van de leidinggevende

60% geeft aan de leidinggevende motiveert

66% ontvangt regelmatig feedback over prestaties van de leidinggevende

Bron: Vitaliteitsscan (953)

WERK-PRIVÉ BALANS

84% ervaart vaak tot altijd een goede werk-privé balans

Bron: Vitaliteitsscan (2.278)

Werknemers met vooral **mentaal werk** ervaren vaker een **slechte** balans

Werknemers met vooral **lichamelijk werk** ervaren vaker een **goede** balans

IN ONTWIKKELING KUNNEN DOORWERKEN

Bron: Vitaliteitsscan (2.270)

53% geeft aan niet voldoende te kunnen **doorstromen** binnen het bedrijf, *45 plussers geven dit vaker aan*

9% schat in binnen 1 of 2 jaar **problemen** te krijgen met de loopbaan

OPLEIDING/TRAINING

80% krijgt de gelegenheid opleidingen te volgen

71% is bekend met de opleidingsmogelijkheden binnen de eigen organisatie, *werknemers met vooral lichamelijk werk lager*

Bron: Vitaliteitsscan (953)

GESPREK OVER INZETBAARHEID

71% heeft het afgelopen jaar een functioneringsgesprek gehad

81% geeft aan dat leidinggevende de ontwikkeling ondersteunt, *werknemers met vooral lichamelijk werk lager*

Bron: Vitaliteitsscan (953)

PREVENTIE

6.949

bedrijven* zijn
gestart met de
RIE van Stigas

77%

van de bedrijven
heeft alle risico's ook
geïnventariseerd

*Aantal bedrijfsvestigingen met RIE van Stigas, niet ouder dan 4 jaar (peildatum juni 2019)

WAT KAN STIGAS DOEN?

Stigas helpt ondernemers en werknemers om **veilig, gezond** en **vitaal** te werken.

Dit begint bij de **RIE** en de **Arbocatalogus**. Verder bieden wij:

- Hulpmiddelen om veilig, gezond en vitaal te kunnen werken
- Preventiespreekuur en Preventief medisch onderzoek
- Trainingen voor de BHV-er en Preventiemedewerker
- Ondersteuning rondom duurzame inzetbaarheid

Bekijk ook de factsheets voor de sectoren glastuinbouw, open teelten, dierhouderij, mechanisch loonwerk, hoveniers en groenvoorziening en bos en natuur.

De gebruikte cijfers zijn afkomstig uit verschillende bronnen: de RIE van Stigas, verzuimcijfers van Sazas/Stigas, cijfers van Colland Arbeidsmarkt, het Preventief Medisch Onderzoek (PMO 2012-2018) en de Vitaliteitsscan (2009-2018) werknemer. Voor het vormen van een voldoende grote groep zijn cijfers uit deze laatste twee bronnen over meerdere jaren samengevoegd. De resultaten hiervan zijn indicatief, het betrof geen representatieve steekproef. Voor een vergelijking met Nederland maken we gebruik van cijfers van het CBS en het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB).

Stigas

Stationsweg 1
3445 AA Woerden
085 044 07 00
info@stigas.nl
www.stigas.nl

September 2019